

В разказите си Димов използва похват, който често е използвал Мериме. В „Кармен“, „Локис“, „Венера Илска“ (Мериме), както в „Карнавал“, „Севастопол, 1913 г.“, „Задушна нощ в Севиля“ (Д. Димов) наративът се води от името на разказвач. У Мериме той е пътешественик („Кармен“), който тук е и учен лингвист, както и в „Локис“, или археолог („Венера Илска“). В „Кармен“ например дон Хосе разказва на повествователя своята *одисея* така, както в „Карнавал“ това прави *лекарят* или в „Севастопол...“ – Виктор Ефимич, а в „Задушна нощ в Севиля“ – маестро Кинтана. Във връзка с това руският изследовател Смирнов пише, че разказвачът у Мериме изпълщава в себе си „наред с моралната безупречност и дори известна душевна отзивчивост, удивителна трезвост на мисълта, деловита разсъдливост и в края на краищата невъзмутимост. Би било неправилно да се отъждествява този разказвач с автора, макар че у него може да се открие нещо от самия Мериме: любознателност, външно *„равнодушие и студенина“* (Тургенев), с които Мериме обича да се украсява *пред празното светско общество*“⁴². Наблюденията на Франк Пол Боуман в това отношение също заслужават внимание: *„...по-голямата част от „Кармен“ е разказана от Хосе на повествователя; цялата „Арсен Гио“ е пресъздадена от разказвача – открай докрай. Много често експозицията е изградена чрез диалог между героите, които разказват миналото си един на друг („Арсен Гио...“) или обсъждат значението на това, което се е случило („Локис“)*“⁴³. Тези похвати са налице в „Задушна нощ в Севиля“ на Д. Димов. В този разказ художникът маестро Кинтана споделя болката си от творческата деградация на необикновено надарената танцьорка Мануела Торес, станала по-късно известна под името Канделита, но вече с изкуство, което е *чист фалшификат*, изкуство, в което има блестяща, заслепяваща техника, но му липсва *божественият живец*. Защото Канделита *„продаде тялото, сърцето и таланта си в „Лас Каденас“ ...А „някога танцът ѝ бе магия ...чудна поема на живота, любовта и смъртта!“*“⁴⁴ Кинтана споделя и трагедията на собствения си талант, който също както при Канделита *„мизерията закла като палач“*“⁴⁵.

В прозата си Мериме е особено пристрастен към използването на монолога. Но *„тук трябва да се прави разлика между двете форми, в които той се извява: косвена реч или пряк монолог и вътрешен монолог, изразен чрез трето, а не първо лице. Дон Хосе разказва на повествователя историята на Кармен в един непрекъснат словесен поток. Тази употреба на монолога позволява на Мериме да използва стил и изразни средства, които биха били характерни за дон Хосе (кратки изречения, живописни изрази, локално оцветени думи и да фокусира вниманието ни върху темперамента на дон Хосе, така, както той се ражда чрез реакциите и съжденията си“*“⁴⁶.

Освен това и то е особено характерно вече и за Димов, който *„обикновено нарушава перспективата на вътрешния монолог с взаимодействието между визията на автора-разказвач и визията на героите. Той едновременно коментира техните проблеми и ги описва...“*⁴⁷

И при Димов вътрешният монолог играе особено важна роля в неговата стилистика и то е естествено. Защото той е преди всичко писател – *психолог*, а